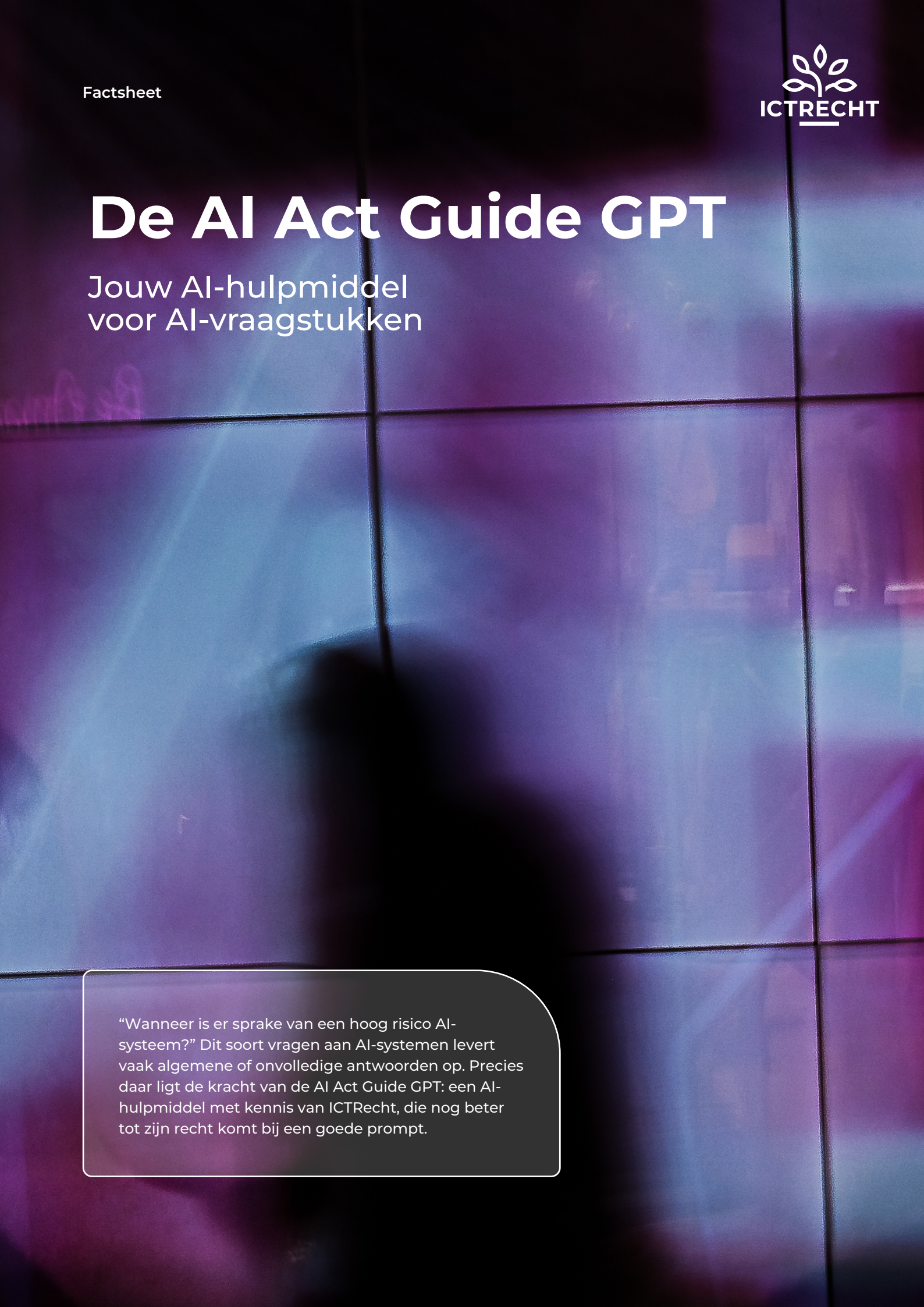
Factsheet

ICTRECHT

De AI Act Guide GPT

Jouw AI-hulpmiddel voor AI-vraagstukken

“Wanneer is er sprake van een hoog risico AI-systeem?” Dit soort vragen aan AI-systemen levert vaak algemene of onvolledige antwoorden op. Precies daar ligt de kracht van de AI Act Guide GPT: een AI-hulpmiddel met kennis van ICTRecht, die nog beter tot zijn recht komt bij een goede prompt.

Generative AI: een nieuwe juridische assistent

Wil je vragen stellen over AI wetgeving? Maak dan gebruik van de AI Act Guide GPT. Dit is een op maat gemaakte AI-GPT die kosteloos beschikbaar is in de GPT Store van OpenAI. Deze is ontwikkeld met juridische kennis van ICTRecht en helpt bij het analyseren van AI-rechtelijke thema's.

Belangrijk is wel te beseffen dat de AI Act GPT geen vervanging is voor juridische expertise. Het is een instrument dat, mits correct aangestuurd, het juridische werk van een jurist, AI officer, privacy officer, FG of CISO kan verrijken en versnellen. De antwoorden zijn gebaseerd op de instructies en kennis die we erin hebben ingebouwd. De kracht ligt in het ondersteunen van de jurist bij analyse, onderzoek en het genereren van eerste concepten.

Lees hier meer over in ons onderzoeksrapport "Kun je AI vertrouwen voor juridisch werk?".

Hoe raadpleeg ik de AI Act Guide GPT?

1. Ga naar de GPT Store
Bezoek chat.openai.com en log in met je account.

2. Klik op 'Explore GPTs'
Dit staat links onderin het scherm.

3. Zoek naar 'AI Act Guide GPT'
Typ AI Act Guide GPT in de zoekbalk. De juiste Custom GPT herken je aan het ICTRecht-logo:

4. Klik op de AI Act Guide GPT
Je komt nu in een chatvenster, waarin je direct een vraag kunt stellen. Je kunt deze GPT ook opslaan als favoriet voor sneller gebruik in de toekomst.

5. Begin je vraag duidelijk en specifiek
Bijvoorbeeld: "Analyseer hoe de AI Act het gebruik van hoog-risico AI-systemen reguleert, met verwijzing naar de relevante artikelen en bijlagen."

6. Let op: altijd controleren
De AI Act Guide GPT is een hulpmiddel. Laat antwoorden altijd nakijken door een jurist. AI-systemen kunnen onnauwkeurig zijn of verouderde informatie gebruiken.

7. Gratis = gratis
ICTRecht kan geen vragen of andere ingevoerde gegevens inzien. Je betaalt ons dus niet door middel van je gegevens. Wij delen graag kennis en blijven deze GPT aanvullen en verbeteren.

8. Feedback
Mocht je vragen of suggesties hebben. Mail deze dan naar gpt@ictrecht.nl.

9. Updates
Blijf op de hoogte van updates en nieuwe AI-assistenten. Schrijf je in voor onze AI-nieuwsbrief via https://www.ictrecht.nl/wetgeving/ai-act#nb.

Context is koning

Net zoals een advocaat-stagiair beter presteert met duidelijke instructies, floreren AI-systemen bij heldere context. Door jezelf te presenteren als bedrijfsjurist die advies zoekt over een specifieke jurisdictie, voorkom je dat het systeem terugvalt op algemene of Amerikaanse juridische principes. Een prompt als “Als Nederlandse bedrijfsjurist zoek ik advies over…” zet direct de juiste toon.

In het algemeen zullen AI-systemen beter presteren wanneer ze eerst een voorbeeld krijgen van het gewenste antwoordformaat. Dit heet ‘few-shot prompting’. In plaats van direct te vragen “Beoordeel deze algemene voorwaarden”, kan je eerst een voorbeeld geven: “Zo zou een juridische analyse van algemene voorwaarden eruit moeten zien: [voorbeeld]. Analyseer nu op dezelfde manier deze voorwaarden: [tekst].”

Een voorbeeld. Vergelijk deze twee prompts voor dezelfde vraag:

Zwak:
“Wat zijn de regels voor cookies op een website?”

Sterk:
“Als bedrijfsjurist van een Nederlandse e-commerce onderneming moet ik ons cookiebeleid actualiseren.

Analyseer de huidige wettelijke vereisten onder de Nederlandse Telecommunicatiewet en de AVG, met specifieke aandacht voor:

- *Onderscheid tussen noodzakelijke en niet-noodzakelijke cookies*
- *Vereisten voor een geldige toestemming*
- *Informatieverplichtingen in het cookiestatement*
- *Verwijs waar relevant naar guidance van de AP en recente rechtspraak.”*

Het verschil

De tweede prompt definieert de juridische context (Nederlands recht), specificeert relevante wetgeving en structureert de gewenste analyse. Dit levert niet alleen gerichtere antwoorden op, maar maakt het ook makkelijker om de kwaliteit van het advies te beoordelen. Waar de eerste prompt vaak leidt tot algemene marketingteksten of Amerikaanse begrippen als ‘opt-out cookies’, geeft de tweede prompt juridisch relevante analyses die direct bruikbaar zijn in de Nederlandse praktijk.

Een risico met de laatste bullet is dat het systeem de gevraagde guidance of rechtspraak verzint in plaats van deze aan te dragen. LLM’s zijn geen zoekmachine en kennen geen feiten. Controleer dit dus altijd, inclusief eventuele specifieke citaten of wetsartikelen die worden genoemd.

Gebruik systeemprompts

Veel AI-diensten bieden de mogelijkheid om een ‘systeemprompt’ in te stellen - een soort permanente instructie die voor elk gesprek geldt. Dit is als het ware het briefen van je virtuele juridisch medewerker over zijn rol en expertise. Een effectieve juridische systeemprompt zou er zo uit kunnen zien:

“Je bent een ervaren Nederlandse bedrijfsjurist met 15 jaar ervaring in het ondernemingsrecht en privacyrecht. Je geeft praktisch advies, met concrete verwijzingen naar Nederlandse wetgeving en jurisprudentie. Als je twijfelt over recente wetswijzigingen, geef je dit expliciet aan. Baseer je antwoorden op de Nederlandse rechtspraktijk, niet op algemene of Amerikaanse principes.”

Deze instructie zorgt ervoor dat elk volgend antwoord focus heeft op Nederlands recht, praktijkgericht blijft en helder is over eventuele onzekerheden.

Een aanvullende verbeterslag is de systeemprompt te voorzien van stijlgidsen of whitepapers met vakkennis die in jouw werk worden gebruikt. De AI-dienst analyseert deze dan op stijl en taalgebruik, en gebruikt de aandachtspunten die daarin worden genoemd. Denk aan “spreek de cliënt aan met ‘u’” of een standaard structuur voor adviesdocumenten.

Structuur aanbrengen met tags en haken

Een effectieve techniek om jouw prompts te structureren is het gebruik van tags of haken. Deze visuele scheiding tussen verschillende onderdelen van jouw prompt helpt het AI-systeem om input, context en instructies duidelijk te onderscheiden. Tags werken als juridische kopjes in een contract: ze markeren duidelijk waar het ene onderdeel eindigt en het andere begint.

Bijvoorbeeld:

Zwak: *"Hier zijn onze richtlijnen AI intern gebruik, analyseer deze volgens Nederlands recht en let speciaal op de doeleinden van de gegevensverwerking."*

Sterk:
<context>Nederlandse B2B-onderneming in de IT-sector</context>

<voorwaarden>
[Hier de tekst van de richtlijnen AI intern gebruik]

</voorwaarden>

<instructie>
Analyseer de AI-richtlijnen tussen de haken "voorwaarden" met focus op:

1. *De wettelijke eisen*
2. *Ons personeelshandboek (bestand.docx)*
3. *Het taalniveau b1*

</instructie>

Haken zijn vooral effectief voor het markeren van voorbeelden en gewenste output. Je kan bijvoorbeeld aangeven:

- [VOORBEELD] voor een modelanalyse
- [CONTEXT] voor achtergrondinformatie
- [ANALYSE] voor de gewenste analysemethode
- [OUTPUT] voor het gewenste format

Een praktijkvoorbeeld:

[CONTEXT]
Onze onderneming levert SaaS-diensten aan zorginstellingen.

[ANALYSE VOORBEELD]
Een juridische analyse moet de volgende elementen bevatten:

1. *Relevante wetgeving (AVG, WGBO, Zvw, AI Act)*
2. *Concrete verwijzingen naar artikelen*
3. *Praktische aanbevelingen*
4. *Risico-inschatting*

[DOCUMENT]
[Hier de te analyseren verwerkersovereenkomst]

[INSTRUCTIE]
Analyseer deze verwerkersovereenkomst volgens bovenstaand format.

Deze structurering heeft meerdere voordelen:

- Het AI-systeem krijgt een helder kader voor de analyse
- Je kan gemakkelijk specifieke onderdelen aanpassen of updaten
- De output wordt consistenter en beter vergelijkbaar
- Het vermindert de kans op verwarring tussen context en instructie

Een belangrijke tip: wees consistent in het gebruik van tags of haken binnen één gesprek. Net zoals in juridische documenten helpt deze consistentie bij het behouden van structuur en duidelijkheid.

Stapsgewijze analyse

Veel mensen gebruiken LLM's alsof het Google is: typ een vraag of een aantal steekwoorden en verwacht een compleet antwoord. Maar net zoals je een juridisch medewerker zou instrueren om gestructureerd te werk te gaan, kan je een AI-systeem stap voor stap door een analyse leiden.

Vergelijk deze twee benaderingen van dezelfde casus:

Ongestructureerd:
"Is een werkgever aansprakelijk als een werknemer tijdens thuiswerken van de trap valt?"

Stapsgewijs:
"Analyseer de volgende casus stap voor stap:
Een werknemer valt tijdens werktijd van zijn trap thuis en loopt letsel op. Hij stelt zijn werkgever aansprakelijk.

Volg deze stappen in je analyse:

1. *Identificeer het juridisch kader (relevante artikelen BW over werkgeversaansprakelijkheid)*
2. *Bepaal of thuiswerken onder 'in de uitoefening van werkzaamheden' valt*
3. *Analyseer de zorgplicht van de werkgever bij thuiswerken*
4. *Onderzoek relevante jurisprudentie over ongevallen tijdens thuiswerk*
5. *Beoordeel eventuele eigen schuld van de werknemer*
6. *Formuleer een conclusie met praktisch advies*
7. *Geef bij elke stap concrete verwijzingen naar wetgeving of rechtspraak."*

Deze stapsgewijze aanpak dwingt het systeem om geen stappen over te slaan. Het maakt de juridische redenering transparant, faciliteert het controleren van bronnen en voorkomt "tunnelvisie" op één aspect.

Deze methode staat bekend als 'chain-of-thought prompting'. Je kunt dit verder versterken door het systeem te vragen zijn gedachtegang expliciet te maken:

"Voordat je je definitieve antwoord geeft, leg eerst uit:

- *Welke rechtsgebieden hier mogelijk relevant zijn*
- *Waarom je bepaalde wetsartikelen wel of niet toepasselijk acht*
- *Hoe verschillende rechtsbronnen met elkaar samenhangen*
- *Welke praktische overwegingen een rol spelen"*

Een bijkomend voordeel: door de stapsgewijze opbouw kun je het systeem op elk punt corrigeren als het de verkeerde kant opgaat. Net als bij het begeleiden van een juridisch medewerker voorkomt dit dat een initiële misvatting doorwerkt in de hele analyse.

Grounding in bronnen

Juridisch werk draait om bronnen. Door expliciet te vragen naar wetsartikelen en jurisprudentie krijg je specifiekere, verifieerbare antwoorden. “Analyseer deze situatie met verwijzing naar relevante artikelen uit het BW en recente rechtspraak” levert bruikbaardere resultaten dan een algemene vraag om analyse. Een beperking voor de Nederlandse rechtspraktijk is hun training op voornamelijk Engelstalige en Amerikaanse juridische bronnen. Dit creëert specifieke risico’s die om een gerichte aanpak vragen. Ook is de neiging om bronnen te ‘hallucineren’ oftewel te verzinnen.

Een goede structuur, zoals in het kader hiernaast, kan sterk bijdragen aan een kwalitatief goed antwoord. Daarnaast is het hierboven behandeld iteratief prompten erg belangrijk voor kwaliteitsborging. Hoe meer tekst een AI-systeem mag genereren op basis van een vraag, hoe groter de kans dat er fouten in sluipen. Een praktische invulling is het AI-systeem eerst een opzet te laten maken met genummerde kopjes, en dan per kopje een uitwerking te vragen (“schrijf nu sectie 3.2.5 en beperk je tot de zwarte lijst van algemene voorwaarden”).

In het kader hiernaast is ook eigen bronmateriaal opgenomen. Dit is een simpele manier om AI-uitvoer te ‘grounden’ oftewel te verbinden aan de echte wereld. AI-systemen sturen sterker op informatie uit de invoer dan op algemeen bekende informatie. Wie bijvoorbeeld vraagt “behandel de rechten van betrokkenen puntsgewijs”, krijgt minder goede resultaten dan wie vraagt “dit zijn de rechten van betrokkenen, gebruik deze puntsgewijs” gevolgd door de tekst van het wetsartikel.

Door deze systematische aanpak kan je de inherente beperkingen van AI-systemen ondervangen en tot betrouwbaardere juridische analyses komen. Essentieel blijft dat de output altijd wordt gevalideerd door een juridisch professional die de Nederlandse rechtspraktijk kent.

<juridisch_kader>
Toepasselijk recht: Nederlands recht

Relevante wetgeving:
- *Burgerlijk Wetboek (specifiek art. 6:231-247 BW)*
- *Telecommunicatiewet (specifiek hoofdstuk 11)*

Uitsluitend Nederlandse jurisprudentie vanaf 2020

</juridisch_kader>
<verificatie_protocol>

Per juridische conclusie aangeven:
- Zekerheidsgraad (zeker/waarschijnlijk/mogelijk)
- Basis voor conclusie (wet/rechtspraak/doctrine)
- Eventuele kennishiaten of onzekerheden

</verificatie_protocol>
<bronmateriaal>
[Relevante wetsartikelen kopiëren]
[Kernpassages uit jurisprudentie]
[Citaten uit gezaghebbende literatuur]
</bronmateriaal>
<instructie>

Baseer analyse uitsluitend op bovenstaande bronnen
Markeer waar wordt afgeweken van deze bronnen

</instructie>
<kwaliteitscriteria>
- *Uitsluitend verifieerbare bronverwijzingen*
- *Expliciet onderscheid feiten vs. interpretatie*
- *Markering van kennishiaten*
- *Aanduiding actualiteit bronnen*

</kwaliteitscriteria>

Eigen kennis als basis

Een vaak genegeerde manier om een LLM snel betere antwoorden te laten geven is om deze kennis uit eigen documenten te laten krijgen. Ook jouw kantoor of afdeling kent stápels whitepapers, analyses, adviezen of misschien wel handboeken waar collega's op varen. Waarom de LLM dat dan niet ook te laten doen?

Vergelijk deze twee scenario's:

> **Zonder eigen kennis**: *"Beoordeel of deze bepaling over aansprakelijkheid rechtsgeldig is..."*
>
> **Met eigen kennis**: *"Hier is onze huidige aansprakelijkheidsbepaling: [tekst]. Dit is wat collega Michael recent blogde over exoneraties in het mkb [tekst]. Hier is relevante rechtspraak van het Hof Amsterdam in onze branche: [citaat] En dit zegt de brancheverenigingin haar modelvoorwaarden: [tekst]*
>
> *Analyseer in hoeverre onze bepaling:*
> 1. *Voldoet aan de actuele jurisprudentie*
> 2. *Afwijkt van de branchestandaard*
> 3. *Aanpassing behoeft"*

Het verschil? De tweede prompt geeft het systeem concrete én relevante context om mee te werken, wat leidt tot gerichtere en praktisch bruikbaardere antwoorden. Het gebruik van tags is hier cruciaal om de verschillende bronteksten van elkaar te scheiden.

Afsluitend: De kunst van effectief prompten

We zetten alles nog even op een rijtje. De kernprincipes die we hebben besproken:

1. structuur en context

- Gebruik tags en haken om verschillende onderdelen te scheiden
- Geef relevante juridische en zakelijke context
- Definieer het toepasselijke rechtskader
- Expliciteer verwachtingen over bronverwijzingen

2. Stapsgewijze analyse

- Breek complexe vraagstukken op in deelstappen
- Laat het systeem zijn redenering expliciet maken
- Valideer tussentijdse conclusies
- Stuur bij waar nodig

3. Bronverankering

- Voorzie het systeem van concrete wetteksten
- Citeer relevante jurisprudentie
- Integreer eigen juridische documentatie
- Verifieer alle bronverwijzingen

Aanvullende praktische tips:

Iteratief verfijnen

- Begin met een beknopte vraag om de richting te verkennen
- Verfijn op basis van het eerste antwoord
- Vraag door op specifieke onderdelen
- Gebruik de output als basis voor vervolgvragen

Template-ontwikkeling

- Ontwikkel standaardformats voor veelvoorkomende analyses
- Bouw een bibliotheek van effectieve prompts
- Documenteer succesvolle promptstrategieën
- Deel best practices binnen jouw organisatie

Kwaliteitsborging

- Laat het systeem expliciet aangeven waar het twijfelt
- Vraag om onderbouwing bij cruciale conclusies
- Controleer bronverwijzingen steekproefsgewijs
- Documenteer gevonden onjuistheden

Kennisintegratie

- Voeg geleidelijk meer eigen kennis toe
- Test nieuwe prompts eerst op bekende casussen
- Evalueer de toegevoegde waarde van verschillende brontypen
- Monitor de impact op antwoordkwaliteit

Door deze principes en tips consequent toe te passen, ontwikkel je een steeds effectievere dialoog met AI-systemen. Het resultaat: scherpere analyses, betrouwbaardere output en efficiëntere juridische werkprocessen. Blijf experimenteren, documenteer je ervaringen en deel inzichten met collega's - zo groeit jouw expertise in deze nieuwe vorm van juridisch werken.

Maak je je zorgen over AVG, geheimhouding of (beroeps-)aansprakelijkheid bij professionele inzet van AI? Ons onderzoeksrapport "Kun je AI vertrouwen voor juridisch werk?" gaat hier uitgebreider op in.

Wil je meer weten, aan de slag met AI, of een AI laten bouwen voor jouw organisatie?
Neem contact met ons op
via e-mail: contact@ictrecht.nl
of telefoonnummer: 020 663 19 41.

Blijf op de hoogte van de laatste updates door je in te schrijven voor onze AI-nieuwsbrief via: https://www.ictrecht.nl/wetgeving/ai-act#nb